P9_TA(2021)0084

Europski semestar: aspekti zapošljavanja i socijalne politike u Godišnjoj strategiji održivog rasta 2021.

Rezolucija Europskog parlamenta od 11. ožujka 2021. o europskom semestru za koordinaciju ekonomskih politika: aspekti zapošljavanja i socijalne politike u Godišnjoj strategiji održivog rasta za 2021. (2020/2244(INI))

(2021/C 474/10)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 17. rujna 2020. pod naslovom „Godišnja strategija održivog rasta 2021.” (COM(2020)0575),

— uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog zajedničkog izvješća Komisije i Vijeća o zapošljavanju od 18. studenoga 2020. (COM(2020)0744),

— uzimajući u obzir Ekonomske perspektive Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD), Svezak 2020., 2. izdanje od 1. prosinca 2020.,

— uzimajući u obzir Globalno izvješće Međunarodne organizacije rada (ILO) o plaćama za razdoblje 2020.–2021. od 2. prosinca 2020. koje se bavi plaćama i minimalnim plaćama u vrijeme pandemije bolesti COVID-19 te Monitor ILO-a o bolesti COVID-19 i svijetu rada,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. siječnja 2017. o europskom stupu socijalnih prava [1],

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 14. siječnja 2020. naslovljenu „Jaka socijalna Europa za pravednu tranziciju” (COM(2020)0014),

— uzimajući u obzir Program UN-a za održivi razvoj do 2030.,

— uzimajući u obzir ciljeve održivog razvoja UN-a, posebno ciljeve 1, 3, 4, 5, 8, 10 i 13,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 27. svibnja 2020. naslovljenu „Europa na djelu: oporavak i priprema za sljedeću generaciju” (COM(2020)0456),

— uzimajući u obzir Mehanizam za oporavak i otpornost,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 27. svibnja 2020. naslovljenu „Proračun EU-a za provedbu europskog plana oporavka” (COM(2020)0442),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. studenoga 2017. o borbi protiv nejednakosti kao sredstvu za poticanje otvaranja radnih mjesta i rasta [2],

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 27. svibnja 2020. naslovljenu „Prilagođeni Program rada Komisije za 2020.” (COM(2020)0440),

— uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Vijeća od 28. svibnja 2020. o uspostavi Europskog instrumenta za oporavak za potporu oporavku nakon pandemije bolesti COVID-19 (COM(2020)0441),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 1. srpnja 2020. naslovljenu „Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost” (COM(2020)0274),

---

[1] SL C 242, 10.7.2018., str. 24.
[2] SL C 356, 4.10.2018., str. 89.

četvrtak, 11. ožujka 2021.

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 19. veljače 2020. pod naslovom „Izgradnja digitalne budućnosti Europe” (COM(2020)0067),

— uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije od 1. srpnja 2020. priložen Prijedlogu preporuke Vijeća o lakšem prelasku u svijet rada – jačanju jamstva za mlade (SWD(2020)0124),

— uzimajući u obzir svoje stajalište od 10. srpnja 2020. o Prijedlogu odluke Vijeća o smjernicama politika zapošljavanja država članica ([3]),

— uzimajući u obzir svoje stajalište od 8. srpnja 2020. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 1303/2013 u pogledu sredstava za posebnu dodjelu za Inicijativu za zapošljavanje mladih ([4]),

— uzimajući u obzir Europsku gospodarsku prognozu (proljeće 2020.) koju je Komisija objavila 6. svibnja 2020.,

— uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 18. rujna 2020. o temi „Pristojne minimalne plaće diljem Europe” ([5]),

— uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnoga odbora od 16. srpnja 2020. „Plan oporavka za Europu i VFO za razdoblje 2021.–2027.” ([6]),

— uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora od 11. prosinca 2019. o zajedničkim minimalnim standardima u području osiguranja u slučaju nezaposlenosti u državama članicama EU-a – konkretan korak prema učinkovitoj provedbi europskog stupa socijalnih prava ([7]),

— uzimajući u obzir istraživanje Europske zaklade za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound) od 24. lipnja 2020. naslovljeno „COVID-19: odgovori politike u Europi”,

— uzimajući u obzir političke smjernice za sljedeću Europsku komisiju 2019.–2024. pod naslovom „Ambicioznija Unija”, koje je 9. listopada 2019. predstavila predsjednica Komisije Ursula von der Leyen,

— uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava, koji su Vijeće, Komisija i Parlament proglasili 17. studenoga 2017.,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 10. ožujka 2020. naslovljenu „Nova industrijska strategija za Europu” (COM(2020)0102),

— uzimajući u obzir istraživanje OECD-a od 15. lipnja 2018. naslovljeno „A Broken Social Elevator? How to Promote Social Mobility” (Neispravno društveno dizalo? Kako promicati socijalnu mobilnost),

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/1158 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja skrbi i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2010/18/EU ([8]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 26. svibnja 2016. o siromaštvu: rodna perspektiva ([9]),

— uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora od 19. rujna 2018. naslovljeno „Digitalni jaz među spolovima” ([10]),

([3]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0194.
([4]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0180.
([5]) SL C 429, 11.12.2020., str. 159.
([6]) SL C 364, 28.10.2020., str. 124.
([7]) SL C 97, 24.3.2020., str. 32.
([8]) SL L 188, 12.7.2019., str. 79.
([9]) SL C 76, 28.2.2018., str. 93.
([10]) SL C 440, 6.12.2018., str. 37.

— uzimajući u obzir šesto Europsko istraživanje zaklade Eurofound o radnim uvjetima – sažeto izvješće (ažurirano 2017.),

— uzimajući u obzir zajedničko izvješće Komisije i zaklade Eurofound naslovljeno „How computerisation is transforming jobs: evidence from Eurofound's European Working Conditions Survey" (Kako kompjutorizacija transformira radna mjesta: dokazi iz istraživanja zaklade Eurofound o radnim uvjetima u Europi), objavljeno 2019.,

— uzimajući u obzir istraživanje Odjela za znanstvena predviđanja (STOA) Službe Europskog parlamenta za istraživanja (EPRS) od 31. ožujka 2020. naslovljeno „Rethinking education in the digital age" (Redefiniranje obrazovanja u digitalnom dobu),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. studenoga 2018. o uslugama skrbi u EU-u za poboljšanu ravnopravnost spolova ([11]),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 2. lipnja 2016. naslovljenu „Europski program za ekonomiju suradnje" (COM(2016)0356),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. rujna 2018. o načinima reintegracije radnika koji se oporavljaju od ozljede ili bolesti na kvalitetna radna mjesta ([12]),

— uzimajući u obzir raspravu s predstavnicima nacionalnih parlamenata na temu prioriteta europskog semestra 2021.,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. prosinca 2020. o jakoj socijalnoj Europi za pravednu tranziciju ([13]),

— uzimajući u obzir zajedničko izvješće Komisije i OECD-a od 19. studenoga 2020. naslovljeno „Health at a Glance: Europe 2020 – State of Health in the EU cycle" (Ukratko o zdravlju: Europa 2020. – stanje zdravlja u ciklusu EU-a),

— uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije od 20. veljače 2013. o ulaganju u zdravstvo (SWD(2013)0043),

— uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 4. travnja 2014. o učinkovitim, pristupačnim i otpornim zdravstvenim sustavima (COM(2014)0215),

— uzimajući u obzir mišljenje Stručne skupine Komisije za učinkovite načine ulaganja u zdravlje od 25. studenoga 2020. o organizaciji otporne zdravstvene i socijalne skrbi nakon pandemije bolesti COVID-19,

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 17. listopada 2019. o ekonomiji dobrobiti,

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

— uzimajući u obzir mišljenja Odbora za proračune i Odbora za kulturu i obrazovanje,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja (A9-0026/2021),

A. budući da se prema prvoj procjeni Eurostata o godišnjem rastu za 2020. ([14]) BDP smanjio za 6,8 % u europodručju i za 6,4 % u EU-u; budući da se, u skladu s gospodarskom prognozom Komisije iz zime 2020., predviđa da će se BDP EU-a neznatno povećati za 1,4 % 2021., a BDP europodručja za 1,2 %, pri čemu će proizvodnja europsko gospodarstvo 2022. jedva doseći razine iz razdoblja prije pandemije; budući da se predviđa da će rast privatne potrošnje u 2022. biti umjeren, uglavnom zbog dugotrajne nesigurnosti u pogledu mogućnosti zapošljavanja i prihoda, zbog čega će se preventivna štednja vjerojatno zadržati na povišenoj razini; budući da će, s druge strane, kapitalna potrošnja imati koristi od izrazito akomodativnih monetarnih politika, povećanih javnih ulaganja i ciljanih programa državne potpore za poduzeća; budući da u Godišnjoj strategiji održivog rasta nije uzet u obzir mogući treći val ili naknadni valovi pandemije bolesti COVID-19, koji bi mogli još više pogoršati trenutačne okolnosti gospodarske i socijalne krize;

([11]) SL C 363, 28.10.2020., str. 80.
([12]) SL C 433, 23.12.2019., str. 9.
([13]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0371.
([14]) Preliminarna brza procjena Eurostata od 2. veljače 2021.: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/portlet_file_entry/2995521/2-02022021-AP-EN.pdf/0e84de9c-0462-6868-df3e-dbacaad9f49f

B. budući da u nekim državama članicama sredstva i programi EU-a predviđeni u višegodišnjem financijskom okviru (VFO) za razdoblje 2014.–2020. još nisu u potpunosti provedeni; budući da će financijska sredstva za instrument za oporavak Next Generation EU (NGEU), a posebno za Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF), biti dostupna tek nakon što države članice ratificiraju Odluku Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053 ([15]);

C. budući da su institucije EU-a u više navrata prepoznale potrebu za donošenjem mjera kojima će se pokušati riješiti problem zdravstvenih nejednakosti i kojima će se zaštititi zdravlje ljudi tijekom aktualne gospodarske recesije ([16]);

D. budući da je uslijed izbijanja pandemije bolesti COVID-19 preokrenut pozitivan trend stope zaposlenosti koji je posljednjih šest godina prisutan u EU-27, što je dovelo do smanjenja broja zaposlenih osoba za otprilike 6,1 milijun u drugom tromjesečju 2020. i predviđenog smanjenja od 4,5 % tijekom 2020. ([17]); budući da je, prema podacima Eurostata, 2019., dakle prije pandemije, 8,5 % stanovništva EU-a mlađeg od 60 godina živjelo u kućanstvu u kojem su odrasle osobe tijekom protekle godine radile manje od 20 % maksimalnog tjednog radnog vremena te su bile izložene zabrinjavajućoj situaciji siromaštva unatoč zaposlenju ([18]); budući da su nesigurna radna mjesta i dalje ozbiljan problem koji negativno utječe na tržišta rada; budući da se radnici koji su ostali zaposleni suočavaju sa znatnim smanjenjem broja radnih sati, a time i gubitkom prihoda, te budući da taj trend najviše utječe na radnike koji pripadaju ranjivim skupinama; budući da je posebno zabrinjavajuća činjenica da je, prema predstojećem izvješću Eurofounda, smanjenje broja zaposlenih u EU-27 tijekom prvog vala pandemije povezano s većim prijelazom na neaktivnost nego na nezaposlenost i posljedičnim slabljenjem povezanosti s tržištem rada ([19]);

E. budući da se predviđa da će se prosječni broj radnih sati povećavati brže od broja zaposlenih te da bi se i stopa zaposlenosti mogla dodatno smanjiti kada se ukinu programi skraćenog radnog vremena; budući da je preraspodjela radnika u pravilu dugotrajan proces i da se 2021. stoga očekuje blagi pad stope zaposlenosti; budući da će, unatoč očekivanom gospodarskom oporavku sljedeće godine, stopa nezaposlenosti u EU-u dodatno porasti sa 7,7 % 2020. na 8,6 % 2021., a očekuje se da će se 2022. smanjiti na 8,0 %, uz razlike među državama članicama koje će i dalje postojati ([20]);

F. budući da bi trebalo pozdraviti ulaganja koja mogu dovesti do povećane ukupne faktorske produktivnosti s obzirom na dosadašnje neujednačene rezultate, uključujući predpandemijsku sporost gospodarskog oporavka i porast nesigurnog zapošljavanja; budući da će aktualna dvostruka tranzicija, zelena i digitalna, imati važne, ali različite učinke na zapošljavanje ovisno o sektoru, regiji i vrsti radnika; budući da će to u mnogim regijama i industrijskim sektorima stvoriti nove prilike, ali i znatne socioekonomske izazove; budući da je Uniji potrebna zajednička strategija kojom bi se pomoglo zahvaćenim radnicima i poduzećima kako nitko ne bi bio zapostavljen; budući da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 ubrzala te učinke, posebno na kretanja na tržištu rada, te će vjerojatno utjecati i na potražnju za obrazovanjem, osposobljavanjem i usavršavanjem; budući da je pandemija bolesti COVID-19 uzrokovala znatne promjene u praksama tržišta rada, pri čemu je više od trećine radnika u EU-u moralo raditi od kuće ([21]); budući da bi isključenje iz posla trebalo biti ključno načelo kojim se radnicima omogućuje da ne obavljaju zadaće povezane s poslom i ne sudjeluju u elektroničkoj komunikaciji izvan radnog vremena bez suočavanja s posljedicama te da tako uspostave odgovarajuću ravnotežu između poslovnog i privatnog života;

([15]) Odluka Vijeća (EU, Euratom) br. 2020/2053 od 14. prosinca 2020. o sustavu vlastitih sredstava Europske unije te o stavljanju izvan snage Odluke 2014/335/EU, Euratom (SL L 424, 15.12.2020., str. 1.).

([16]) Napomena Vijeća od 16. listopada 2020. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa djelovanja Unije u području zdravlja za razdoblje 2021.–2027. i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 282/2014 (program ‚EU za zdravlje'), i Rezolucija Europskog parlamenta od 10. srpnja 2020. o strategiji za javno zdravlje EU-a nakon pandemije bolesti COVID-19 (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0205).

([17]) Komisijin Prijedlog zajedničkog izvješća Komisije i Vijeća o zapošljavanju od 18. studenoga 2020. (COM(2020)0744).

([18]) Eurostat, *Over 20 % of EU population at risk of poverty or social exclusion in 2019* (Više od 20 % stanovništva EU-a u opasnosti od siromaštva ili socijalne isključenosti 2019.), Europska komisija, Luxembourg, 2020.

([19]) Eurofound, *COVID-19: Some implications for employment and working life* (COVID-19: Posljedice na zapošljavanje i radni vijek), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2021. (predstojeće izvješće).

([20]) J. Hurley, *COVID-19: A tale of two service sectors* (COVID-19: Priča o dva uslužna sektora), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg 2021.

([21]) Eurofound, *Living, working and COVID-19* (Život, rad i COVID-19), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2020., str. 9.

G. budući da su prije pojave bolesti COVID-19 gospodarski trendovi općenito ocjenjivani kao pozitivni u godišnjim izvješćima u okviru europskog semestra, iako je bilo razlika među državama članicama; budući da dokazi upućuju na trajne i sve veće nejednakosti među ljudima te među državama i regijama i unutar njih; budući da to dovodi do višestrukih razlika koje je potrebno riješiti intersekcijskim pristupom kako bi se svim skupinama zajamčile jednake mogućnosti i dostojanstven život; budući da se financijska potpora, kao što je Fond za pravednu tranziciju, usmjerava na regije koje se suočavaju s većim izazovima u dekarbonizaciji svojih industrija, dok druge koje previše ovise o turizmu i povezanim uslugama ne ispunjavaju uvjete za posebne fondove za tranziciju, iako su neke od njih područja s najvišim stopama nezaposlenosti; budući da se potpora radnicima i poduzećima povezana s bolešću COVID-19 uvelike razlikuje među državama članicama; budući da će globalni izazovi kao što su digitalizacija i borba protiv klimatskih promjena i dalje biti prisutni, bez obzira na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19, te da je za njih potrebna pravedna tranzicija kako nitko ne bi bio zapostavljen;

H. budući da je kriza uzrokovana pandemijom bolesti COVID-19 dovela do sve većih nejednakosti plaća diljem svijeta, koje su tek djelomice ublažene državnim subvencijama i politikama minimalnih plaća, što je uzrokovalo tešku situaciju nesigurnosti i nedostatka zaštite; budući da su slabije plaćeni radnici, a to su nerazmjerno žene i mladi, najviše pogođeni socioekonomskim posljedicama krize i posljedičnim povećanjem nejednakosti, dok je stabilnost ravnoteže između njihova poslovnog i privatnog života već dovedena u pitanje;

I. budući da se sustavi socijalne zaštite razlikuju među državama članicama i da su pod velikim pritiskom jer se u okviru njih želi ublažiti socijalni učinak krize i zajamčiti pristojne životne uvjete za sve, kao i pristup osnovnim uslugama kao što su zdravstvo, obrazovanje i stanovanje; budući da troškovi stanovanja i skrbi o djeci mogu kućanstva gurnuti u siromaštvo i budući da je to važno uzeti u obzir pri mjerenju siromaštva zaposlenih i razmatranju uključivanja troškova stanovanja u standardne pokazatelje socijalnog izvješćivanja; budući da je 2018. 9,6 % stanovništva EU-27 živjelo u kućanstvima koja su 40 % ili više svojeg ekvivalentnog raspoloživog dohotka trošila na stanovanje, iako su zabilježene znatne razlike među državama članicama; budući da je siromaštvo zaposlenih u EU-u u porastu još od razdoblja gospodarske i financijske krize 2008. te se procjenjuje da je 10 % radnika u EU-u izloženo riziku od siromaštva ([22]);

J. budući da stopa nezaposlenosti mladih raste zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19 te da je u rujnu 2020. dosegnula stopu od 17,1 %, a očekuje se da će i dalje rasti; budući da se 11,6 % mladih u dobi od 15 do 24 godine ne obrazuje, nije zaposleno niti se osposobljava (NEET)[15]; budući da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 utjecala na pristup obrazovanju za društvene skupine u nepovoljnom položaju, kao što su samohrani roditelji, obitelji s niskim prihodima i velike obitelji, koje su imale problema s pristupom digitalnoj obrazovnoj opremi za svoju djecu ili su si teško mogle priuštiti tu opremu; budući da porast nejednakosti među naraštajima utječe na održivost našeg sustava socijalne skrbi kao i na zdravlje naše demokracije; budući da će gospodarske posljedice imati dugoročne negativne učinke na zapošljavanje mladih i budući da bi se mladi mogli naći u situaciji s manje prilika i/ili s manje kvalitetnim prilikama i lošijim radnim uvjetima;

K. budući da su žene posebno osjetljive na promjene na tržištu rada zbog obveza društvene skrbi i nejednake raspodjele neplaćenih kućanskih poslova i poslova skrbi, diskriminacije na temelju trudnoće i majčinstva, segregacije na radnom mjestu i nesigurnijih radnih mjesta; budući da se intersekcijskom procjenom pokazalo da je izglednije da će žene u ranjivim skupinama, kao što su mlade žene s djecom, posebno samohrane majke, Romkinje, žene s invaliditetom ili žene migrantskog podrijetla biti u nepovoljnijem položaju ([23]);

([22]) Eurostat, *1 in 10 employed persons at risk of poverty in 2018* (10 % zaposlenih osoba u opasnosti od siromaštva 2018.), Europska komisija, Luxembourg, 2020., https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200131-2

([23]) Savjetodavni odbor za jednake mogućnosti žena i muškaraca, *Opinion on Intersectionality in Gender Equality Laws, Policies and Practices* (Mišljenje o intersekcionalnosti u zakonima o ravnopravnosti spolova), Europski institut za ravnopravnost spolova, Vilnius, 2020.

četvrtak, 11. ožujka 2021.

L. budući da su razlike u zaposlenosti među spolovima (11,4 %), razlike u plaćama među spolovima (14 %) i razlike u mirovinama među spolovima (30 %) i dalje neprihvatljivo velike; budući da je uklanjanje razlika u zaposlenosti među spolovima društveni i gospodarski imperativ zbog posljedica koje te razlike imaju na živote žena, uključujući njihovu financijsku sigurnost i kvalitetu života, te kontinuiranih gospodarskih troškova, koji su 2018. iznosili oko 320 milijardi EUR (2,4 % BDP-a EU-a) ([24]); budući da su poboljšanje mogućnosti zapošljavanja za žene, jamčenje načela jednake plaće, poticanje lakšeg ostvarenja ravnoteže između poslovnog i privatnog života i adekvatno uzimanje u obzir razdoblja provedenih u odgoju djece u okviru mirovinskih sustava, uključujući za muškarce, ključni za održivi društveni i gospodarski rast i razvoj te produktivnost te dugoročnu fiskalnu održivost u EU-u;

M. budući da su osobe koje su marginalizirane ili su pogođene socijalnom isključenošću i siromaštvom suočene s posebnim izazovima zbog pandemije bolesti COVID-19 i budući da su ih promjene na tržištu rada koje je pandemija prouzročila nerazmjerno pogodile; budući da se romsko stanovništvo EU-a i dalje suočava s nekim od najgorih socioekonomskih pokazatelja, pri čemu ih više od 80 % živi u siromaštvu i socijalnoj isključenosti, samo 43 % ima plaćeni posao i imaju nerazmjerno visoke stope osoba koje nisu zaposlene, ne školuju se i ne osposobljavaju; budući da su Romi posebno teško pogođeni krizom uzrokovanom COVID-om 19, posebno u pogledu pristupa obrazovanju i osposobljavanju;

N. budući da su se osobe s invaliditetom zbog pandemije suočile s još ograničenijim pristupom uslugama; budući da digitalni jaz, uključujući digitalno siromaštvo, slabu digitalnu pismenost i poteškoće s univerzalnim dizajnom, povećava prepreke socijalnim pravima osoba s invaliditetom; budući da su dokazi koje je prikupila Agencija Europske unije za temeljna prava pokazali da se djeca s invaliditetom suočavaju sa znatnim preprekama u pristupu obrazovanju ([25]);

O. budući da je tijekom pandemije uzrokovane bolešću COVID-19 zabilježeno povećanje razine nezaposlenosti među radnicima na određeno vrijeme; budući da svaki peti radnik u EU-u ima nekvalitetan posao; budući da se u sljedećem desetljeću očekuje dodatno povećanje polarizacije radnih mjesta i nestandardnih oblika zapošljavanja kao i povećanje broja radnih mjesta u gornjem i donjem dijelu spektra vještina ([26]); budući da bi tehnološke promjene i upotreba umjetne inteligencije mogle značajno izmijeniti tržište rada; budući da bi to moglo dovesti do dodatnih razlika u prihodima; budući da je potražnja za radnom snagom dosljedno najslabija u srednjem segmentu distribucije plaća, što je najočitije bilo tijekom razdoblja recesije i smanjenja zaposlenosti između 2008. i 2013. ([27]); budući da će se zbog pandemije vjerojatno dodatno pojačati taj trend; budući da će niskokvalificirani poslovi uvijek biti od ključne važnosti za društva i da ih se mora pristojno platiti i osigurati pristojne uvjete; budući da se tržište rada suočava s brzim pomakom prema zelenijem i digitalnijem okruženju, pri čemu se otvaraju radna mjesta za koja su potrebne nove kompetencije, te budući da postoji velika potreba za usmjeravanjem na strategiju osposobljavanja, prekvalifikacije i usavršavanja zaposlenika svih dobnih skupina; budući da se to mora kombinirati s poboljšanjem radnih uvjeta i otvaranjem novih kvalitetnih radnih mjesta za sve;

P. budući da je održivi razvoj temeljni cilj Europske unije i da je socijalna održivost temeljni preduvjet za pravednu i uključivu zelenu, digitalnu i demografsku tranziciju; budući da se socijalno tržišno gospodarstvo temelji na dva komplementarna stupa, odnosno jačanju tržišnog natjecanja i čvrstim mjerama socijalne politike, koji bi trebali dovesti do postizanja pune zaposlenosti i socijalnog napretka; budući da su tri stupa održivog razvoja gospodarski, socijalni i okolišni stup; budući da se održivi razvoj, između ostalog, temelji na punoj zaposlenosti i socijalnom napretku; budući da je to temeljni cilj Europske unije utvrđen člankom 3. stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU);

([24]) Eurofound, *Women and labour market equality: Has COVID-19 rolled back recent gains? (Žene i jednakost na tržištu rada: Je li COVID-19 poništio nedavno ostvareni napredak?)*, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2020.

([25]) Agencija Europske unije za temeljna prava, *Coronavirus pandemic in the EU – fundamental rights implications: focus on social rights* (Pandemija koronavirusa u EU-u – posljedice na temeljna prava: naglasak na socijalnim pravima), Bilten 6, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2020.

([26]) Eurofound, *Upward convergence in the EU: Concepts, measurements and indicators* (Uzlazna konvergencija u EU-u: pojmovi, mjerenja i pokazatelji), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2018.

([27]) Europska komisija, *Labour market and wage developments in Europe defy economic slowdown* (Trendovi na tržištu rada i u pogledu plaća protive se usporavanju gospodarskog rasta), Europska komisija, Bruxelles, 2019.

Q. budući da su nejednakosti u području zdravlja uvjetovane socioekonomskim statusom bile velike i prije krize uzrokovane bolešću COVID-19; budući da se povećanje očekivanog životnog vijeka u EU-u usporilo te je oslabilo; budući da je kriza uzrokovana COVID-om 19 pogoršala fizičko i mentalno zdravlje, posebno kada je riječ o najranjivijim skupinama;

R. budući da je učinak bolesti COVID-19 dodatno pogoršan već postojećim nejednakostima koje su se povećavale tijekom posljednjeg desetljeća; budući da je smanjenje ulaganja u javne usluge nakon svjetske financijske krize doprinijelo povećanju nejednakosti u pogledu zdravstvenih potreba;

S. budući da se pojavljuju ili jačaju novi oblici zapošljavanja za koje se očekuje da će znatno promijeniti način rada u budućnosti, kao što su rad na daljinu i nestandardni načini rada; budući da su se pojavile i nove okolnosti i da su se postojeći trendovi pojačali tijekom razdoblja ograničenja kretanja, uključujući nestanak jasnih granica između poslovnog i privatnog života, povećano nasilje u obitelji, zdravstvene probleme među radnicima koji nisu samo izravno povezani s pandemijom bolesti COVID-19, kao što su mišićno-koštani poremećaji i psihološki problemi, kao i poteškoće u održavanju dobre ravnoteže između poslovnog i privatnog života u novim radnim okolnostima i nužnost kombiniranja rada s obvezama skrbi, a često i sa školovanjem kod kuće;

T. budući da je pandemija pogoršala zdravstvene i socijalne nejednakosti ([28]) širokog niza skupina, uključujući djecu u obiteljima s niskim primanjima i starije osobe, i budući da se predviđa da je povećanje stope siromaštva (više od 90 milijuna građana trenutačno je izloženo riziku od siromaštva u EU-u ([29])) jedna od nuspojava pandemije bolesti COVID-19 i da pogađa nove skupine građana; budući da zaklada Eurofound predlaže dopunu pregleda socijalnih pokazatelja koji prati europski stup socijalnih prava u vidu dodatnih pokazatelja kao što su kvaliteta radnih mjesta, socijalna pravda i jednake mogućnosti, snažni sustavi socijalne skrbi i pravedna mobilnost;

U. budući da je socijalni dijalog ključan dio europskog socijalnog modela jer pomaže u pronalasku prilagođenih rješenja za tržište rada; budući da je socijalni dijalog oslabljen i da se pokrivenost kolektivnim pregovaranjem diljem Europe smanjila kao posljedica procesa decentralizacije koji je uslijedio nakon krize 2008. te reformi tržišta rada uvedenih u nekim državama članicama, kako je istaknuto u izvješćima za pojedine zemlje u okviru europskog semestra; budući da je Eurofound pokazao da je uključenost socijalnih partnera u osmišljavanje odgovora politike tržišta rada na COVID-19 bila ograničenija nego što bi u mnogim državama članicama bila u situacijama koje nisu krizne ([30]);

V. budući da su dohodovne nejednakosti i dalje velike u EU-u; budući da je natjecanje u pogledu poreza i troškova rada štetno za jedinstveno tržište i koheziju među državama članicama; budući da su dobro osmišljeni progresivni sustav poreza i naknada, socijalna ulaganja i pružanje kvalitetnih javnih i socijalnih usluga ključne poluge za sprečavanje prijenosa nepovoljnog položaja s generacije na generaciju;

W. budući da je pandemija znatno utjecala na obrazovni sustav u EU-u te je dovela do zatvaranja škola, sveučilišta i fakulteta; budući da će negativni učinci proaktivnih zatvaranja škola na fizičko i mentalno zdravlje te obrazovanje vjerojatno nadjačati koristi odluka o zatvaranju škola, posebno u područjima u kojima postoji rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti;

X. budući da demografski izazov zahtijeva sveobuhvatan pristup koji se temelji na kombinaciji uključivih, nediskriminirajućih političkih rješenja u području mirovina, socijalne sigurnosti i zaštite, kvalitetnih i dostupnih usluga skrbi i infrastrukture za djecu, starijih osoba i osoba s invaliditetom, potpore obiteljima, stambenog zbrinjavanja, ranog predškolskog obrazovanja, dugotrajne skrbi, zdravstvenih sustava, uključujući preventivnu skrb i psihosocijalnu potporu, borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti, integracije migranata i ravnoteže između poslovnog i privatnog života, rodne ravnopravnosti, zdravog i aktivnog starenja, visoke razine zaposlenosti i plaća;

([28]) EuroHealthNet, *Recovering from the COVID-19 pandemic and ensuring health equity – The role of the European Semester* (Oporavak od pandemije bolesti COVID-19 i jamčenje pravednosti u području zdravlja – uloga europskog semestra), EuroHealthNet, Bruxelles, 2020.

([29]) Eurostat, *People at risk of poverty or social exclusion* (Osobe u opasnosti od siromaštva ili socijalne isključenosti), Europska komisija, Luxembourg, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_50/default/table?lang=en

([30]) Predstojeća izvješća: Eurofound, *COVID-19: Some implications for employment and working life* (COVID-19: Posljedice na zapošljavanje i radni vijek), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2021.; Eurofound, *Involvement of social partner in policy making during COVID-19, (Uključenost socijalnih partnera u kreiranju politika tijekom pandemije bolesti COVID-19)*, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2021.

budući da su dobri radni i životni uvjeti tijekom cijelog životnog vijeka ključni za sprečavanje potrebe za skrbi te budući da su odgovarajuće i cjenovno pristupačno stanovanje i visokokvalitetna lokalna područja, uključujući fizičku i socijalnu dimenziju te dimenziju usluga, važni jer olakšavaju samostalan život;

Y. budući da je Eurofound pokazao da se radna snaga u području dugotrajne skrbi povećala za jednu trećinu u proteklom desetljeću i da je to jedan od ključnih sektora koje treba uzeti u obzir, ne samo kako bi se zajamčila kvaliteta života sve starijeg stanovništva, već i u pogledu rodne ravnopravnosti s obzirom na tri aspekta: trenutačno dugotrajnu skrb većinom pružaju neformalni pružatelji skrbi, od kojih većinu čine žene; većina zaposlenih u tom sektoru su žene, i to se skoro uopće nije promijenilo; većina korisnika skrbi su žene, koje u prosjeku imaju dulji očekivani životni vijek od muškaraca u svim državama članicama ([31]);

Z. budući da smo suočeni s prijelomnim razdobljem u svojoj povijesti, u kojemu je općenito diskreditirana ideja o automatskom širenju učinaka gospodarskog rasta na sve sektore društva; budući da svjedočimo smanjenju srednjeg sloja, sve učestalijim nesigurnim uvjetima rada i siromaštvu unatoč zaposlenju za radnike u proizvodnji, niskokvalificirane radnike i radnike koji rade putem platformi te sve većoj polarizaciji u pogledu dohotka i bogatstva; budući da su kulturni i kreativni sektor te sektor turizma, uključujući događanja i izvedbe, kulturni turizam, prakse nematerijalne kulturne baštine, uz mala i srednja poduzeća, samozaposlene osobe, lokalna i obiteljska poduzeća, ozbiljno pogođeni mjerama za suzbijanje širenja bolesti COVID-19;

AA. budući da se čini da se rizik od siromaštva među osobama u nestandardnim oblicima zaposlenja povećao od recesije, a taj je trend pogoršala aktualna pandemija bolesti COVID-19;

AB. budući da bi, suprotno hipotezi istiskivanja (crowding-out) koja je dominirala ekonomskom znanošću u prethodna tri desetljeća, javna ulaganja i njihovi učinci utiskivanja (crowding-in) trebali imati središnju ulogu u toj novoj ekonomskoj paradigmi; budući da je kohezijska politika, kao glavna investicijska politika EU-a za društveni, gospodarski i teritorijalni razvoj, pokazala svoju učinkovitost u smanjenju nejednakosti i regionalnih razlika, posebno u najsiromašnijim regijama; budući da je socijalna kohezija preduvjet za održiv gospodarski rast, otvaranje radnih mjesta i zapošljavanje;

AC. budući da su pandemija bolesti COVID-19 i kriza koju je izazvala pokazale da je borba protiv beskućništva pitanje javnog zdravlja; budući da se procjenjuje da u Europskoj uniji svake noći 700 000 beskućnika mora spavati na ulici ili u skloništima, što je povećanje od 70 % u posljednjih 10 godina;

1. podsjeća da je Komisija u Godišnjoj strategiji održivog rasta 2020. i proljetnom i ljetnom paketu europskog semestra 2020. navela da bi europski semestar trebao pridonijeti provedbi europskog zelenog plana, europskog stupa socijalnih prava i ciljeva održivog razvoja UN-a; pozdravlja uključivanje europskog stupa socijalnih prava i ciljeva održivog razvoja UN-a u Godišnju strategiju održivog rasta 2021.; hitno traži da se pravednosti i socijalnim pravima prida jednaka važnost kao makroekonomskim ciljevima u socijalnom i gospodarskom modelu kojim se poboljšava dobrobit građana u EU-u; naglašava da pregled socijalnih pokazatelja ima središnju ulogu u europskom semestru ([32]);

2. primjećuje zaključak Europskog fiskalnog odbora da fiskalni okvir treba revidirati kako bi se ograničile složenosti i nejasnoće, pružila bolja i trajnija zaštita državnih rashoda kojima se potiče održivi rast te postavili realistični ciljevi za smanjenje duga u državama članicama koji neće ugroziti uzlaznu socijalnu konvergenciju; apelira na Komisiju da se pobrine za to da sve socioekonomske, makroekonomske i fiskalne politike svih država članica doprinose ciljevima europskog stupa socijalnih prava, europskom zelenom planu i ciljevima održivog razvoja UN-a te da su u potpunosti usklađene s njima, kao i da se uključe socijalni i ekološki ciljevi u okviru postupka multilateralnog nadzora iz članka 121. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), te u kontekstu pojačanog postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže; smatra da će uključivanje ciljeva održivog razvoja UN-a i socijalnog stupa u europski semestar zahtijevati prilagodbu

([31]) Eurofound, *Long-term care workforce: employment and working conditions* (Radna snaga u području dugotrajne skrbi: zapošljavanje i radni uvjeti), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2021.

([32]) Pregled socijalnih pokazatelja. Eurostat 2020. https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators/social-scoreboard-indicators

postojećih pokazatelja i uspostavu novih u cilju praćenja provedbe gospodarskih, okolišnih i socijalnih politika EU-a, kao i usklađenosti između ciljeva politike i proračunskih sredstava; poziva Komisiju da bez odgode razvije metodologiju praćenja rashoda za ciljeve održivog razvoja UN-a za proračun EU-a koja se može upotrijebiti i za procjenu ulaganja u okviru nacionalnih planova za oporavak i otpornost;

3. navodi da deset godina nakon uvođenja ciklusa usklađivanja gospodarskih politika u okviru europskog semestra, neravnoteže u pogledu zapošljavanja i socijalne neravnoteže u Europi, kao što su segmentacija tržišta rada, disperzija plaća, rastuće nejednakosti i siromaštvo, posebno siromaštvo djece, nisu riješeni nego su se pogoršali, što pokazuje da javne politike u nekim državama članicama nisu dostatne za izgradnju snažnih sustava socijalne zaštite i pravednijeg tržišta rada EU-a i da su potrebne snažnije politike i koordinacija na razini EU-a; čvrsto vjeruje da se potpora EU-a ne smije svoditi samo na stavljanje financijskih sredstava na raspolaganje; ističe važnost izvlačenja pouka iz trenutačne zdravstvene i gospodarske krize i proaktivnog djelovanja u budućnosti;

4. naglašava da treba ojačati demokratsku odgovornost za trenutačni postupak ocjenjivanja semestra; poziva Komisiju i države članice da reformiraju financijski pravni okvir i proces europskog semestra kako bi se ojačala demokratska odgovornost i uključenost Europskog parlamenta, ojačala uloga i sudjelovanje socijalnih partnera EU-a i nacionalnih socijalnih partnera te zaštitili ciljevi socijalnog napretka povezani sa sustavima socijalne skrbi i kvalitetnim zapošljavanjem u budućim programima prilagodbe i u okviru europskog zelenog plana;

5. naglašava da bi u većoj mjeri trebao biti uključen u proces europskog semestra, uključujući pritom i preporuke za pojedine zemlje; ističe važnu ulogu uključivijeg socijalnog dijaloga sa socijalnim partnerima, civilnim društvom, organizacijama mladih te lokalnim i regionalnim tijelima u oblikovanju europskog semestra; ističe da će učinkovita, transparentna i sveobuhvatna metodologija socijalnog praćenja usmjerena na rezultate i zasnovana na učinku (koju treba razviti za Mehanizam za oporavak i otpornost) unaprijediti europski semestar na temelju boljeg odražavanja socijalnih, rodnih i ekoloških izazova, koje će staviti u ravnopravan položaj s fiskalnom koordinacijom te, na primjer, na temelju veće pozornosti koja će se posvetiti agresivnom poreznom planiranju, smanjenju siromaštva, rodnoj ravnopravnosti, socijalnoj pravdi, socijalnoj koheziji i uzlaznoj konvergenciji;

6. smatra da proces održivog semestra mora biti jednako usmjeren na tri dimenzije: okolišna održivost, gospodarska održivost i socijalna održivost; ponavlja da se socijalna održivost može postići samo smanjenjem nejednakosti i siromaštva te pružanjem socijalnih mogućnosti i mogućnosti zapošljavanja te zajedničkog blagostanja; naglašava da su socijalna pravda, dostojanstven rad s pristojnim plaćama, jednake mogućnosti, pravedna mobilnost i čvrsti sustavi socijalne skrbi ključni elementi pravedne tranzicije prema održivom i socijalnom EU-u; poziva Komisiju da pažljivo ocijeni dimenzije Godišnje strategije održivog rasta kako bi se osiguralo da su u potpunosti u skladu s člankom 3. UEU-a, kojim se uspostavlja održivi razvoj kao cilj koji EU mora ostvariti, na temelju uravnoteženog gospodarskog rasta i stabilnosti cijena, visoko konkurentnog socijalnog tržišnog gospodarstva, s ciljem pune zaposlenosti i društvenog napretka, visoke razine zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša; poziva Komisiju i države članice da se zajedno s Europskim parlamentom usredotoče na rješavanje tih izazova ekološko-socijalnim politikama EU-a koje objedinjuju zajednički gospodarski napredak, društveni napredak i održivi razvoj;

Socijalna dimenzija u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost

7. pozdravlja usvajanje Mehanizma za oporavak i otpornost; uviđa da će Mehanizam za oporavak i otpornost biti povezan s procesom europskog semestra; ističe da koordinacija između ta dva procesa mora biti transparentna i da se njome moraju podupirati sveobuhvatni ciljevi EU-a kao što su provedba europskog stupa socijalnih prava, ciljevi održivog razvoja UN-a, strategija EU-a za rodnu ravnopravnost, europski zeleni plan i digitalna tranzicija; ističe da je europski semestar, uključujući načela europskog stupa socijalnih prava, okvir za utvrđivanje nacionalnih prioriteta reformi i praćenje njihove provedbe; ustraje u tome da se reforme moraju temeljiti na solidarnosti, integraciji, socijalnoj pravdi i pravednoj raspodjeli bogatstva u cilju stvaranja kvalitetnog zapošljavanja i održivog rasta, osiguravanja jednakosti i pristupa mogućnostima i socijalnoj zaštiti, zaštite ranjivih skupina i poboljšanja životnog standarda svih u EU-u;

8. shvaća da države članice u svoje nacionalne planove oporavka moraju uključiti mjere za socijalnu i teritorijalnu koheziju, djecu i mlade kako bi mogle pristupiti fondu; konstatira da socijalni ciljevi i ključne etape u Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost nisu niti izričito definirani niti se za njih dodjeljuju konkretna sredstva, ali da bi, u skladu s donesenom uredbom, Komisija trebala utvrditi zajedničke pokazatelje koji će se upotrebljavati za izvješćivanje o napretku i za potrebe praćenja i evaluacije Mehanizma te utvrditi metodologiju za izvješćivanje o socijalnim izdacima, uključujući izdatke za djecu i mlade, u okviru Mehanizma; ističe posebnu važnost pokazatelja povezanih s provedbom načela europskog stupa socijalnih prava, kvalitetnim zapošljavanjem, uzlaznom socijalnom konvergencijom, jednakim mogućnostima i pristupu mogućnostima i socijalnoj zaštiti, obrazovanjem i vještinama te ulaganjem u pristup i prilike za djecu i mlade povezane s obrazovanjem, zdravljem, prehranom, radnim mjestima i stanovanjem, sukladno ciljevima Jamstva za djecu i Garancije za mlade; poziva Komisiju da u kontekstu dijaloga o oporavku i otpornosti surađuje s Europskim parlamentom, socijalnim partnerima i civilnim društvom u cilju definiranja tih pokazatelja, u skladu s onima utvrđenima u Rezoluciji Europskog parlamenta o jakoj socijalnoj Europi za pravednu tranziciju, kako bi se procijenila ulaganja u nacionalne planove za oporavak i otpornost i njihove reforme, kao i predložene mjere za osiguravanje napretka u ostvarenju tih ciljeva;

9. ističe da će države članice izraditi vlastite prilagođene nacionalne planove za oporavak i otpornost na temelju kriterija i pristupa sa šest stupova iz Mehanizma za oporavak i otpornost te prioriteta za ulaganja i reforme utvrđenih u okviru procesa europskog semestra, u skladu sa svojim nacionalnim programima reformi, nacionalnim klimatskim i energetskim planovima, planovima za pravednu tranziciju, planovima provedbe Jamstva za mlade i sporazumima o partnerstvu i operativnim programima uspostavljenima za fondove EU-a; podsjeća da svaka država članica mora u svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost uključiti detaljno objašnjenje načina na koji plan doprinosi provedbi europskog stupa socijalnih prava, kao i načina na koji se njime jača otvaranje kvalitetnih radnih mjesta, uzlazna socijalna konvergencija, ulaganja u mlade i djecu, rodna ravnopravnost i jednake mogućnosti za sve; potiče države članice da također uključe socijalne ciljeve i ključne etape te da navedu procijenjeni iznos ulaganja u socijalni napredak prema njihovu ostvarenju; ustraje u tome da nacionalni planovi za oporavak i otpornost moraju doprinijeti postizanju ciljeva održivog razvoja UN-a, provedbi strategije održivog rasta EU-a kako je utvrđeno u europskom zelenom planu i ispunjenju načela europskog stupa socijalnih prava; poziva države članice da u potpunosti iskoriste potencijal opće klauzule o odstupanju za potporu poduzećima koja se suočavaju s problemima i nedostatkom likvidnosti, posebno poboljšanjem pristupa MSP-ova javnom i privatnom financiranju, zaštitom radnih mjesta, plaća i radnih uvjeta osoba koje rade u EU-u te ulaganjem u ljude i sustave socijalne skrbi;

10. poziva Komisiju da u zajedničke pokazatelje koji će se upotrebljavati u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost za izvješćivanje o napretku i za potrebe praćenja i evaluacije planova kao i u metodologiju za izvješćivanje o socijalnim ulaganjima uključi socijalne pokazatelje iz pregleda socijalnih pokazatelja europskog semestra, posebno one koji se odnose na dostojanstven rad, socijalnu pravdu i jednake mogućnosti, snažne sustave socijalne skrbi i pravednu mobilnost; naglašava da će Europski parlament pomno analizirati delegirani akt koji Komisija predstavi o tom pitanju kako bi utvrdio jesu li socijalni pokazatelji, pregled pokazatelja i socijalna metodologija u skladu s ciljevima te kako bi provjerio treba li uložiti prigovor;

11. vjeruje da snažni sustavi socijalne skrbi koji se temelje na snažnim gospodarskim i socijalnim strukturama pomažu državama članicama da na šokove reagiraju učinkovitije i na pravedan i uključiv način te da se od njih brže oporave; ističe da sustavi socijalne skrbi pomažu zajamčiti da društva EU-a i svi koji žive u EU-u imaju pristup integralnim uslugama i gospodarskoj potpori koja im je potrebna za dostojanstven život, i obuhvaćaju sljedeća područja djelovanja: socijalnu sigurnost, zdravstvenu skrb, obrazovanje i kulturu, stanovanje, zapošljavanje, pravosuđe i socijalne usluge za ranjive skupine; nadalje ističe da sustavi socijalne skrbi imaju ključnu ulogu u postizanju održivog socijalnog razvoja, borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti te promicanju jednakosti i socijalne pravde; upozorava na to da su tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 sustavi socijalne skrbi bili pod nezapamćenim pritiskom jer nisu osmišljeni za rješavanje socijalnih zahtjeva potaknutih izvanrednom zdravstvenom i gospodarskom krizom; poziva države članice da uz potporu EU-a ojačaju svoje sustave socijalne skrbi kako bi mogli dobro funkcionirati i pomagati cjelokupnom stanovništvu, posebno u kriznim situacijama ili u situacijama sistemskih šokova, među ostalim utvrđivanjem ciljeva za socijalna ulaganja koja će po ambicioznosti odgovarati digitalnim i zelenim ulaganjima;

12. poziva Komisiju i države članice da u svojim mjerama oporavka odgovore na potrebe djece i poduzmu mjere za osiguravanje ravnopravnog pristupa za svu djecu kada je riječ o potpori u ranoj dobi, obrazovanju o novim tehnologijama, vještinama te etičkoj i sigurnoj upotrebi digitalnih alata i prilikama za društvenu, mentalnu, kulturnu i tjelesnu dobrobit; poziva Komisiju da predloži ambicioznu strategiju za borbu protiv siromaštva i dodijeli veći proračun Jamstvu za djecu;

poziva Komisiju da se pobrine za to da se budućim jamstvom za djecu osigura jednak pristup djece besplatnoj zdravstvenoj skrbi, besplatnom obrazovanju, besplatnoj skrbi za djecu, pristojnom stanovanju i odgovarajućoj prehrani;

13. smatra da se reformama i ulaganjima za održivi rast i jačanje pravednosti koji su izneseni u nacionalnim planovima za oporavak i otpornost moraju rješavati strukturni nedostaci socijalnih službi i sustava socijalne zaštite te jačati njihova otpornost; ponovno ističe važnost kohezijske politike, koju smatra strategijom za promicanje i podupiranje „sveukupnog skladnog razvoja" država članica i regija, s ciljem jačanja gospodarskog i teritorijalnog razvoja i socijalne kohezije smanjenjem nejednakosti unutar EU-a, uz naglasak na najsiromašnijim regijama; u tom smislu ističe da bi reforme i ulaganja u socijalnu i teritorijalnu koheziju također trebale doprinijeti borbi protiv siromaštva i rješavanju problema nezaposlenosti, dovesti do otvaranja visokokvalitetnih i stabilnih radnih mjesta te uključivanja i integracije skupina u nepovoljnom položaju, i omogućiti jačanje socijalnog dijaloga, poduzetništva, socijalne infrastrukture, socijalne zaštite i sustava socijalne skrbi;

14. smatra da, kako bismo osigurali da EU ostane otporan, moramo usmjeriti sve politike na osiguravanje trajnog oporavka i izbjegavanje preuranjenog ukidanja mjera i financijskih alata za potporu poduzećima i radnicima te njihovo jačanje gdje i kada je to potrebno; pozdravlja aktivaciju opće klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu barem do kraja 2021.; očekuje da će biti aktivirana sve dok postoji temeljno opravdanje za aktivaciju; ustraje u tome da bi svi budući programi prilagodbe trebali biti usmjereni na održivi rast i stvaranje kvalitetnih radnih mjesta te da bi trebali biti usklađeni i ne ometati reforme ili ulaganja u društveni napredak prema ostvarenju socijalnih ključnih etapa i ciljeva utvrđenima u procesu europskog semestra i nacionalnih planova za oporavak, posebno u pogledu smanjenja siromaštva i nejednakosti; ističe da će se morati osigurati financijska potpora iz Mehanizma za oporavak i otpornost kako bi države članice ostvarile te socijalne ključne etape i ciljeve; poziva Komisiju i države članice da zajamče održiva ulaganja i podupru MSP-ove i njihove zaposlenike u prijelazu na digitalnije i zelenije gospodarstvo i ponovnom pokretanju gospodarske aktivnosti te da na odgovarajući način uzmu u obzir MSP-ove analizom mogućih učinaka koje bi na njih mogle imati politike fiskalne konsolidacije, s obzirom na to da su MSP-ovi jedan od glavnih pokretača gospodarstva EU-a i ključni za održivi rast;

15. smatra da se okvirom gospodarskog upravljanja mora izbjeći procikličnost koja bi mogla dovesti do povećanja siromaštva i nejednakosti te odstupanja od socijalnih ciljeva dogovorenih u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; poziva na procjenu mogućih socijalnih negativnih posljedica deaktivacije opće klauzule o odstupanju u skladu s člankom 9. UFEU-a; poziva Komisiju i države članice da u kontekstu dijaloga o oporavku i otpornosti te međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva surađuju s Europskim parlamentom kako bi predložile potrebne promjene gospodarskog upravljanja kojima će se osigurati socijalni napredak i zaštititi najranjivije od posljedica mogućih budućih programa prilagodbe;

16. priznaje važnost instrumenta Next Generation EU, no izražava žaljenje zbog toga što ograničen opseg proračuna EU-a, zajedno s njegovom prirodom, koja se temelji na rashodima, i s njegovim načelom uravnoteženosti, znači da su njegove funkcije preraspodjele i stabilizacije također ograničene; priznaje važnost socijalne i kohezijske politike te sa zadovoljstvom očekuje njihovo jačanje ako za tim bude potrebe; ističe da je tim važnije u potpunosti iskoristiti sve mogućnosti koje pružaju VFO, instrument Next Generation EU i sustav vlastitih sredstava kako bi se poduprli uključiv nacionalni oporavak, socijalna pravda te okolišna, gospodarska, socijalna i uključiva otpornost, kao i potaknule socijalne politike i ulaganja uz istodobno jačanje proračuna EU-a na temelju šireg portfelja vlastitih sredstava;

17. smatra da se u okviru instrumenta Next Generation EU, VFO-a i proračuna EU-a ulaganja moraju usmjeriti na socijalne ciljeve, a posebno socijalni napredak, kako je utvrđeno u članku 3. UEU-a i članku 9. UFEU-a, koji po ambicioznosti odgovaraju ulaganjima u zelena i digitalna područja, te smatra da bi smanjenje siromaštva i nejednakosti također trebalo biti transverzalno pitanje u svim odlukama o rashodima; smatra da je možda potrebno ojačati funkcije preraspodjele i stabilizacije proračuna EU-a kako bi se postigao snažan i uključiv oporavak; poziva države članice da u potpunosti iskoriste sve mogućnosti u okviru VFO-a, instrumenta Next Generation EU i sustava vlastitih sredstava kako bi u sklopu svojih nacionalnih oporavaka poduprle socijalne ciljeve i socijalnu pravdu radi jačanja socijalnih ambicija u okviru VFO-a i Mehanizma za oporavak i otpornost; poziva države članice da ubrzaju provedbu programa i fondova EU-a u skladu s VFO-om za razdoblje 2014. – 2020. te da hitno ratificiraju Odluku (EU, Euratom) 2020/2053 te naglašava da će provedba plana za uvođenje novih vlastitih sredstava biti ključna za vraćanje novca potrošenog u okviru instrumenta EU-a za oporavak bez nepotrebnog smanjenja rashoda EU-a ili ulaganja u politike zapošljavanja i socijalne politike u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.;

četvrtak, 11. ožujka 2021.

18. pozdravlja to što su u europski semestar uključene komponente koje se odnose na konkretne aktivnosti u sektorima obrazovanja, kulture, sporta i medija u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; poziva Komisiju da pomno prati izvješća država članica o napretku u provedbi nacionalnih planova za oporavak i otpornost u okviru provedbe europskog semestra kako bi provjerila u kojoj su mjeri ispunjeni ciljevi Mehanizma za oporavak i otpornost;

19. ističe da se u godišnjoj strategiji održivog rasta u Europskoj uniji za 2021. spominje ostvarivanje EU-ova cilja konkurentne održivosti, ali da taj koncept nije definiran kao cilj u Ugovorima EU-a, niti se spominje u UN-ovim ciljevima održivog razvoja; poziva Komisiju da stoga ostvari ciljeve definirane u članku 3. UEU-a i člancima od 8. do 11. UFEU-a, kao i da bude preciznija u definiranju otpornosti, koja se ne smatra samo sposobnošću nošenja s izazovima već i provođenja tranzicija na održiv, pravedan i demokratski način ([33]);

20. naglašava da je društveni napredak jedan od ciljeva EU-a utvrđenih u članku 3. stavku 3. UEU-a; napominje da se sporazumom o VFO-u moraju na odgovarajući način riješiti ozbiljne socijalne posljedice pandemije bolesti COVID-19 i potreba za snažnim odgovorom u pogledu ulaganja kako bi se izbjeglo daljnje povećanje nezaposlenosti, siromaštva i socijalne isključenosti te osiguralo da nitko ne bude zapostavljen; naglašava da je potrebno da socijalni napredak bude prioritet pri ulaganju, zajedno sa zelenom i digitalnom tranzicijom, kako bi se svi u našim društvima, posebno najranjiviji, zaštitili od negativnog učinka trenutačne krize te kako bi se ublažilo povećanje nejednakosti; podsjeća da Komisija procjenjuje da potrebna ulaganja u socijalnu infrastrukturu iznose 192 milijarde EUR, od čega 62 % za zdravstvo i dugotrajnu skrb (57 milijardi EUR za cjenovno pristupačno stanovanje, 70 milijardi EUR za zdravstvo, 50 milijardi EUR za dugotrajnu skrb i 15 milijardi EUR za obrazovanje i cjeloživotno učenje) ([34]); ponovno ističe važnost projekata kojima se stvaraju pozitivni socijalni učinci i jača socijalna uključenost; podsjeća da planovi društvenog napretka moraju biti uključeni u nacionalne planove za oporavak i otpornost te da se u njima mora navesti provedba europskog stupa socijalnih prava i socijalnih ulaganja kako bi se smanjio investicijski jaz u socijalnoj infrastrukturi; naglašava ulogu Europskog parlamenta kao suzakonodavca i poziva na to da se njegov doprinos uzme u obzir kako bi se zajamčilo demokratsko praćenje u planovima za oporavak i otpornost; poziva države članice da uspostave mehanizme kojima se jamči dijalog s regionalnim socijalnim partnerima;

21. poziva države članice da povećaju udio bruto domaćeg proizvoda namijenjen za obrazovanje i da u svoje nacionalne planove za oporavak i otpornost uključe ambiciozna ulaganja za sve razine obrazovanja, uključujući strukovno obrazovanje i osposobljavanje, usavršavanje i prekvalifikaciju, kao preduvjet za gospodarski oporavak kojim se potiče socijalna kohezija i uklanjaju nejednakosti;

Socijalna dimenzija

22. poziva Komisiju i države članice da aktivno rješavaju pitanja digitalnog jaza u pristupu javnim uslugama, od kojih su mnoge digitalizirane tijekom pandemije bolesti COVID-19, osiguravajući potporu EU-a, uključujući financijsku potporu, za socijalne inovacije na lokalnoj razini radi lakšeg pristupa javnim uslugama, uključujući izgradnju kapaciteta i proširivanje inovativnih inicijativa odozdo prema gore za e-uključivanje i podatkovnu pismenost, kako bi se osiguralo da svi u EU-u imaju pristup visokokvalitetnim i dostupnim uslugama od općeg interesa koje su prilagođene korisnicima; naglašava važnost daljnjeg poboljšanja digitalnih vještina i promicanja digitalne transformacije poduzeća i javnih uprava; ističe da digitalizacija javnih usluga može pomoći u olakšavanju pravedne mobilnosti radne snage, posebno u pogledu koordinacije sustava socijalne sigurnosti, te poziva države članice da se obvežu na tu digitalizaciju; naglašava da bi se države članice također trebale usredotočiti na inovacije i ulaganja u poboljšanu povezivost i infrastrukturu za urbana i ruralna kućanstva te duž glavnih prometnih koridora;

23. poziva države članice da poduzmu mjere potrebne za jačanje svojih digitalnih infrastruktura, povezivosti i obrazovnih metoda koje se upotrebljavaju u njihovim školama, sveučilištima i centrima za učenje te da ubrzaju reforme za provedbu digitalne transformacije, čime bi se osiguralo da svi u EU-u od toga ostvaruju korist, te da ulažu posebne napore u to da obrazovanje na internetu bude dostupno svima; u tom kontekstu podsjeća da je potrebno na odgovarajući način osposobiti učitelje, edukatore i roditelje, koji svi imaju ključnu ulogu u digitalnoj transformaciji, posebno u pogledu novih

([33]) Komunikacija Komisije od 9. rujna 2020. naslovljena „Izvješće o strateškim predviđanjima 2020. – Put prema otpornijoj Europi” (COM(2020)0493).

([34]) Radni dokument službi Komisije od 27. svibnja 2020. naslovljen „Utvrđivanje potreba za oporavak Europe” (SWD(2020)0098).

formata kao što su učenje na daljinu i kombinirano učenje; ističe potrebu za temeljitom procjenom učinka prekomjernog izlaganja digitalnom svijetu i poziva na donošenje mjera kojima se promiče bolje razumijevanje rizika koje donose digitalne tehnologije, a koji bi mogli posebno utjecati na djecu i mlade; ističe da, dugoročno gledano, pristup digitalnom obrazovanju i obrazovanju putem interneta ne bi trebala biti zamjena, već dopuna izravnoj interakciji nastavnika i učenika, s obzirom na to da se samo učenjem koje zahtijeva fizičku prisutnost može efektivno zajamčiti stjecanje međuljudskih i socijalnih vještina;

24. naglašava da je potrebno da Komisija i države članice prikupe bolje i usklađenije podatke o broju beskućnika u EU-u jer je to temelj svake učinkovite javne politike;

25. naglašava važnost ulaganja u socijalna prava, kao i nastojanja da se načela sadržana u europskom stupu socijalnih prava integriraju, uzimajući u obzir različita socioekonomska okruženja, raznolikost nacionalnih sustava i ulogu socijalnih partnera;

26. zabrinut je zbog velike količine poreznih prihoda koji se ne prikupljaju zbog izbjegavanja plaćanja poreza velikih razmjera; poziva Vijeće da ubrza pregovore o zakonodavstvu o javnom izvješćivanju po državama i zajedničkoj konsolidiranoj osnovici poreza na dobit te da preispita kriterije za Skupinu za kodeks o postupanju pri oporezivanju poslovanja i EU-ov popis nekooperativnih jurisdikcija;

27. poziva Komisiju i Vijeće da učine sve što je u njihovoj moći u borbi protiv utaje poreza i izbjegavanja plaćanja poreza te da se učinkovito suprotstave štetnim poreznim praksama koje su usvojile neke države članice;

28. izražava žaljenje zbog toga što način na koji su podatci predstavljeni u zajedničkom izvješću o zapošljavanju nije jasan te se iz njih često teško mogu izvesti bilo kakvi zaključci ili ih se teško može uzajamno usporediti u pogledu kretanja plaća, produktivnosti, kapitalnih dobitaka i dobiti, subvencija i poreznih olakšica za korporacije ili poreznog opterećenja na rad i kapital; upozorava na to da se multifaktorska produktivnost ne mjeri; poziva države članice da uključe indeks rodne jednakosti kao jedan od alata europskog semestra i da provedu analizu strukturnih reformi iz rodne perspektive; podsjeća da je za razumijevanje novih zahtjeva, ponašanja i odgovora potrebno bolje prikupljanje, praćenje i korištenje postojećih i novih oblika podataka i dokaza; zabrinut je zbog nedostatka upućivanja na borbu protiv diskriminacije i rasizma te na jamčenje jednakih mogućnosti i dostojanstvenog života za sve skupine, uključujući djecu i u pogledu njihova pristupa obrazovanju; poziva Komisiju da ojača provedbu antidiskriminacijskog zakonodavstva, politike i prakse kako bi se učinkovito suzbila diskriminacija na svim osnovama, uključujući antiromizam, te kako bi se u mjerama oporavka očuvala društvena, mentalna, kulturna i fizička dobrobit;

29. poziva Komisiju i države članice da razviju paket mjera za održivo i kvalitetno zapošljavanje, uzimajući u obzir različite oblike nacionalnih praksi i ulogu socijalnih partnera i kolektivnog pregovaranja, uključujući zakonodavne inicijative usmjerene ne samo na poboljšanje plaća nego i na osiguravanje pristojnih radnih uvjeta za sve, s posebnim naglaskom na radu na daljinu, pravu na isključivanje, ravnoteži između poslovnog i privatnog života, mentalnoj dobrobiti na radnom mjestu, roditeljskom dopustu i dopustu povezanom sa skrbi, zdravlju i sigurnosti na radu, pravima radnika koji rade putem platformi i osiguravanju kvalitetnih radnih mjesta za ključne radnike, te osnažujući demokraciju na radnom mjestu i ulogu socijalnih partnera i kolektivnog pregovaranja; naglašava da je stvaranje kvalitetnih radnih mjesta jedan od ciljeva uključenih u Uredbu o Mehanizmu za oporavak i otpornost i da bi se to trebalo postići sveobuhvatnim paketom reformi i ulaganja, kao i mjerama kojima se jamče stabilni ugovori, pristojne plaće, pokrivenost kolektivnim pregovaranjem i minimalna razina socijalne zaštite, uključujući pristojne mirovine iznad praga siromaštva; poziva Komisiju da te pokazatelje uključi u smjernice za procjenu društvenog napretka u okviru nacionalnih planova za oporavak i otpornost; ističe da reforme tržišta rada koje se provode u okviru nacionalnih planova za oporavak i otpornost moraju biti u skladu s postizanjem tih ciljeva;

30. napominje da su makroekonomske politike kojima se osiguravaju visoke razine zaposlenosti, kao i pravedno oporezivanje, neophodne za održivost naših mirovinskih sustava u demografskom kontekstu populacija država članica koje stare; naglašava potrebu za daljnjom potporom za radnike i poduzeća s obzirom na to da države članice i dalje nastoje ostvariti makroekonomsku stabilnost nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19; poziva na koordinirani pristup na razini EU-a kako bi se izbjeglo nepošteno i nezdravo tržišno natjecanje u području troškova rada i povećala uzlazna socijalna konvergencija za sve;

31. naglašava da su socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje ključni instrumenti koji poslodavcima i sindikatima služe za utvrđivanje pravednih plaća i radnih uvjeta te da snažni sustavi kolektivnog pregovaranja povećavaju otpornost država članica u vremenima gospodarskih kriza; čvrsto vjeruje da bi se demokratski, otporan i socijalno pravedan oporavak trebao temeljiti na socijalnom dijalogu, uključujući kolektivno pregovaranje; ponavlja svoje stajalište da bi države članice trebale poduzeti mjere kako bi promicale članstvo velikog broja radnika u sindikatima i zaustavile pad pokrivenosti kolektivnim pregovaranjem; ističe da je važno zajamčiti da su radnici u EU-u zaštićeni odgovarajućim minimalnim plaćama, bilo putem zakona, bilo kolektivnih ugovora, osiguravajući im pristojan životni standard bez obzira na to gdje rade; u tom pogledu pozdravlja Komisijin prijedlog o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji čiji je cilj povećati opseg kolektivnog pregovaranja i osigurati da su radnici u Europskoj uniji zaštićeni minimalnim plaćama utvrđenima na odgovarajućim razinama;

32. poziva države članice da poduzmu mjere za promicanje učinkovitog pristupa sustavima socijalne zaštite kako bi se osigurala odgovarajuća minimalna razina socijalne zaštite za sve radnike (posebno osjetljive skupine radnika kao što su radnici koji sudjeluju u nestandardnim oblicima rada, samozaposlene osobe, migranti i osobe s invaliditetom), posebno u skladu s Preporukom Vijeća od 8. studenoga 2019. o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti ([35]); ponovno pozdravlja donošenje te preporuke kao prve mjere i predanost Komisije jačanju sustava socijalne zaštite u EU-u, ali naglašava da je potrebno ostvariti univerzalan pristup socijalnoj zaštiti, posebno u trenutačnoj teškoj situaciji; poziva države članice da razviju i ojačaju poticaje za povećanje mogućnosti zapošljavanja za starije radnike, istodobno osiguravajući primjerenost i održivost mirovinskih sustava;

33. poziva Komisiju da dade prednost objavljivanju svoje strategije o pravima osoba s invaliditetom i apelira na države članice da imaju na umu nerazmjerne negativne učinke koje mjere donesene u kontekstu pandemije imaju na ranjive skupine i da rade na njihovoj kompenzaciji;

34. podsjeća na to da je kriza prouzročena bolešću COVID-19 stavila javnozdravstvene sustave država članica pod nezapamćen pritisak, što je samo istaknulo važnost odgovarajućeg financiranja, u prvom redu na temelju najbolje moguće primjene Mehanizma za oporavak i otpornost u svrhu jačanja kapaciteta za pripravnost na krize te jačanja socijalne i institucionalne otpornosti, kao i važnost kapaciteta, dostupnosti, učinkovitosti i kvalitete javnog zdravlja te zdravstvenih sustava koji raspolažu s dovoljno osoblja, između ostalog kako bi se za sve države članice i sve ljude ubrzao pravodoban pristup cjepivima i njihova koordinirana distribucija; pozdravlja u tom pogledu izgradnju snažne zdravstvene unije EU-a; poziva države članice da zajamče jednak i univerzalan pristup visokokvalitetnoj zdravstvenoj skrbi, uključujući preventivnu, dugotrajnu skrb te promicanje zdravlja, s posebnim naglaskom na kvalitetnoj skrbi za starije osobe, posebno namjenskim ulaganjima u tom području i okončanjem nesigurnosti zaposlenja i zlouporabe privremenog rada u zdravstvenom sektoru;

35. naglašava da je suzbijanje pandemije preduvjet za društveni i gospodarski oporavak i učinkovitost napora za oporavak; pozdravlja razvoj cjepiva protiv bolesti COVID-19, ali je vrlo zabrinut zbog ozbiljnih slučajeva neusklađenosti s rasporedom proizvodnje i dostave; poziva na to da se cjepiva protiv bolesti COVID-19 u praksi smatraju javnim dobrom koje je zajamčeno svima; poziva Komisiju i države članice da prevladaju prepreke i ograničenja koja proizlaze iz patenata i prava intelektualnog vlasništva kako bi se osigurala široka proizvodnja cjepiva i njihova pravovremena distribucija svim zemljama i svim ljudima;

36. podsjeća na to da su razlike u zapošljavanju te razlike u plaćama i mirovinama između spolova i dalje iznimno velike; naglašava da bi proces Europskog semestra i Mehanizam za oporavak i otpornost trebali doprinijeti rješavanju tih problema; poziva na jačanje rodne ravnopravnosti u vidu integracije rodno osviještene politike te poziva Komisiju da ubrza uvođenje učinkovite, transparentne i sveobuhvatne metodologije za sve programe EU-a, usmjerene na rezultate i utemeljene na uspješnosti; pozdravlja namjeru Komisije da uvede obvezujuće mjere za transparentnost plaća, uključujući indeks jednakosti plaća muškaraca i žena; snažno poziva na brzo donošenje tih mjera kako bi se izbjegle daljnje rodno uvjetovane nejednakosti; poziva države članice i Komisiju da podupiru poduzetništvo među ženama i da im olakšaju pristup financiranju; poziva države članice da deblokiraju pregovore o Direktivi o ženama u upravnim odborima u Vijeću;

37. poziva Komisiju da u budućnosti proširi preporuke po državama članicama kako bi uključila ishod u pogledu uključenosti socijalnih partnera u mehanizme određivanja plaća i učinkovitosti njihova sudjelovanja;

([35]) SL C 387, 15.11.2019., str. 1.

38. naglašava da je pravodobna, učinkovita i pravedna provedba programa EU-a za vještine ključna za promicanje zapošljavanja u zdravstvenom sektoru i rješavanje problema nedostatka vještina u novim područjima rada; međutim, upozorava da program za vještine nije dovoljan za rješavanje pitanja sve veće nesigurnosti i rastućeg siromaštva unatoč zaposlenju na tržištu rada EU-a; poziva Komisiju i države članice da osiguraju da se visokokvalitetne, cjenovno pristupačne i uključive vještine i strukovno osposobljavanje razvijaju stjecanjem i uzajamnim priznavanjem kvalifikacija te priznavanjem i vrednovanjem kompetencija, ishoda učenja i diploma na svim razinama obrazovanja, kao i neformalnim učenjem s prilagođenom potporom i aktivnom usmjerenošću, posebno prema najmarginaliziranijim društvenim skupine, izbjegavajući na taj način stereotipe; naglašava da je potrebno poticati prakse cjeloživotnog učenja diljem EU-a jer će one biti ključan element za prelazak na digitalno, zeleno, konkurentno i otporno gospodarstvo EU-a;

39. podsjeća na važnost programa EU-a kao što je Garancija za mlade, čiji je paket nedavno ojačan; poziva države članice da brzo provedu taj program, u skladu sa sredstvima EU-a kao što su ona iz Europskog socijalnog fonda plus, kako bi se riješila njihova situacija u pogledu mladih koji nisu zaposleni, ne školuju se i ne osposobljavaju, s posebnim naglaskom na osobama koje žive u ruralnim područjima i regijama s prirodnim ili demografskim ograničenjima na njihovim tržištima rada, kako bi se osiguralo da sve osobe mlađe od 30 godina dobiju kvalitetnu ponudu za posao, nastavak obrazovanja, strukovno obrazovanje ili osposobljavanje, da imaju priliku razviti vještine potrebne za zapošljavanje u širokom rasponu sektora ili da im se ponudi plaćeno naukovanje ili stažiranje u roku od četiri mjeseca od trenutka kad su postali nezaposleni ili su napustili formalno obrazovanje;

40. potiče države članice da program EU-a za distribuciju voća, povrća i mlijeka u školama privremeno prilagode zatvaranju škola, kada su zatvaranja potrebna za borbu protiv pandemije, kako bi se osiguralo da djeca održavaju zdrave prehrambene navike tijekom tih razdoblja u cilju sprečavanja pothranjenosti među onima kojima prijeti siromaštvo i socijalna isključenost te kako bi se pružila potpora lokalnim proizvođačima;

41. ističe važnost horizontalne koordinacije između programâ EU-a i nacionalnih mjera za socijalnu pravdu i jednakost, socijalni razvoj i borbu protiv rizika od siromaštva i socijalne isključenosti, uključujući siromaštvo djece i siromaštvo unatoč zaposlenju te sprečavanje nedostatka vještina i nejednakosti u prihodima; ističe da je Europski socijalni fond izvrstan primjer spomenute horizontalne koordinacije; istovremeno snažno ističe da bi u svim programima potrošnje trebalo transverzalno razmotriti socijalni učinak i učinak na zapošljavanje;

42. ističe da su zaštitni mehanizam te funkcije proračuna EU-a za zaduživanje i kreditiranje, a posebno Europski instrument za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE), savršeni primjeri načina na koji se kreditna sposobnost i ugled proračuna EU-a mogu koristiti za potporu djelovanjima država članica u skladu s prioritetima EU-a, u prvom redu u iznimnim okolnostima nastalim uslijed zdravstvene i ekonomske krize bez presedana u povijesti EU-a;

43. poziva na bolju koordinaciju okolišnih, gospodarskih i socijalnih politika te različitih fondova za oporavak i strukturnih fondova kako bi se poboljšale sinergije i povećala sredstva za socijalna ulaganja, uključujući one usmjerene na osobe koje prve reagiraju u krizama, kao što su ključni radnici, uvodeći pritom načelo da nitko ne smije biti zapostavljen; poziva Komisiju i države članice da na odgovarajućim razinama uključe sva relevantna nacionalna, regionalna i lokalna tijela u osmišljavanje i provedbu mjera povezanih s europskim semestrom, posebno u području zdravstva i socijalnih pitanja, koje često nisu obuhvaćene gospodarskim i fiskalnim razmatranjima;

44. pozdravlja činjenicu da je cjenovna pristupačnost stanovanja uključena u europski semestar; poziva Komisiju da predloži okvir na razini EU-a za nacionalne strategije za borbu protiv beskućništva te nadalje poziva države članice da usvoje načelo da se prioritet daje jamčenju smještaja („housing first”), kojim se doprinosi znatnom smanjenju stope beskućništva, da daju prednost stalnom smještaju beskućnika, predlože načine za rješavanje problema energetskog siromaštva te da zaustave prisilne deložacije i kriminalizaciju beskućništva; nadalje, naglašava da je potrebno prikupiti bolje i usklađenije podatke o beskućnicima u Europskoj uniji; poziva Komisiju i države članice da iznesu konkretne prijedloge za primjereno rješavanje problema energetskog siromaštva u kontekstu europskog zelenog plana;

45. poziva Komisiju da predstavi instrument za ublažavanje učinaka asimetričnih šokova koji je dugoročno djelotvoran, kao što je odgovarajući i provediv sustav (re)osiguranja u slučaju nezaposlenosti kojim bi se mogli poduprijeti nacionalni programi u slučaju privremenog gospodarskog šoka u EU-u; naglašava iznimnu važnost podupiranja ulaganja i pristupa financiranju u EU-u kako bi se pomoglo malim i srednjim poduzećima s poteškoćama u pogledu solventnosti, stvorila kvalitetna radna mjesta u strateškim sektorima i promicala teritorijalna, gospodarska i socijalna kohezija u EU-u; ističe činjenicu da bi se mogao mobilizirati novi Europski fond za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom kako bi se ublažile posljedice krize uzrokovane bolešću COVID-19 na zaposlenost; stoga poziva države članice da bez odgode Komisiji podnesu zahtjeve za financiranje kako bi se pomoglo radnicima u EU-u koji su izgubili posao zbog bolesti COVID-19 da se prekvalificiraju i ponovno uključe na tržište rada;

46. pozdravlja činjenicu da se Europski fond za prilagodbu globalizaciji koristi i za odgovor na ovu pandemiju pružanjem potpore za potrebe restrukturiranja poduzeća iz EU-a; napominje da je minimalni broj otpuštenih radnika za pristup fondu smanjen na 200 te da bi taj instrument EU-a mogao pomoći u financiranju personaliziranih mjera potpore, kao što su prilagođeni tečajevi osposobljavanja te programi prekvalifikacije i usavršavanja; poziva uključene institucije EU-a da budu fleksibilne i brzo analiziraju zahtjeve za aktivaciju kako bi se osiguralo da se vrijeme potrebno za mobilizaciju fonda svede na najmanju moguću mjeru;

47. naglašava da fenomen odljeva mozgova povećava razlike u gospodarskom i društvenom razvoju unutar EU-a; poziva Komisiju da procijeni odljev mozgova u određenim regijama i sektorima te da po potrebi predloži mjere potpore, kao i da bez ograničenja podrži mobilne radnike jamčenjem slobode kretanja radnika i jačanjem prenosivosti prava i povlastica; traži od Komisije da iznese prijedlog digitalnog broja socijalnog osiguranja EU-a;

48. konstatira da je potrebno pružiti posebnu potporu medijskom sektoru, koji ima ključnu ulogu u našim demokracijama, i to na način kojim se poštuju i promiču sloboda i pluralizam medija u vrijeme kada u internetskom okruženju sve više dominira nekoliko velikih aktera, sa sve većom tržišnom snagom i mobilnim poreznim osnovicama, što ponekad otežava mnogim manjim europskim poduzećima da pokrenu ili prošire poslovanje na jedinstvenom tržištu, kako je istaknuto u Komunikaciji Komisije naslovljenoj „Godišnja strategija održivog rasta 2021.” ([36]); skreće pozornost država članica na konkretne mjere utvrđene u Komisijinu Akcijskom planu za medije predstavljenom 3. prosinca 2020. kako bi se pomoglo sektorima radiodifuzije, novinskog izdavaštva i kinematografije da se oporave od velikih gubitaka prihoda od oglašavanja do kojih je došlo zbog ograničenja kretanja u kontekstu pandemije te da se potakne proizvodnja i distribucija digitalnog sadržaja;

49. ističe da bi trebalo razmotriti uvjete pravednosti za poduzeća koja žele pristupiti javnim sredstvima i potpori kako bi se izbjeglo da takva potpora ide poduzećima sa sjedištem u jurisdikciji iz Priloga I. zaključcima Vijeća o revidiranom EU-ovu popisu nekooperativnih jurisdikcija u porezne svrhe ([37]) te ističe da ti uvjeti ne bi trebali potkopavati kolektivne pregovore, sudjelovanje radnika ili suodlučivanje u postupcima donošenja odluka u poduzećima u skladu s nacionalnim pravom i praksom te da bi trebali biti uvjetovani zadržavanjem iste razine uvjeta i prava pri zapošljavanju i radu, uključujući zaštitu od otpuštanja i smanjenja plaća te ukidanjem bonusa za rukovodstvo ili dividendi za dioničare;

50. naglašava da bi procjena vladavine prava i djelotvornosti pravosudnog sustava stoga i dalje trebala biti dio europskog semestra;

o

o o

51. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

([36]) Komunikacija Komisije od 17. rujna 2020. „Godišnja strategija održivog rasta 2021.” (COM(2020)0575).
([37]) SL C 64, 27.2.2020., str. 8.